

Nr 7.

Ankom till riksdagens kansli den 12 april 1921 kl. 1 e. m.

Andra kammarens tredje tillfälliga utskotts utlåtande nr 7, i anledning av herrar Kloos och Holmgrens motion, nr 248, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående Karlskrona stads och marinens gemensamma brandskydd.

Närvarande: Herrar *Eriksson* i Stockholm, *Hansson* i Bäck, *Corneliusson*, *Sjögren*, *Ros**, *Leffler*, *Ericson* i Boxholm, *Eriksson* i Östanfors och *Hellberg*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Uti en inom andra kammaren väckt motion, nr 248, som för förberedande behandling hänvisats till utskottet, hava motionärerna yrkat, att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om skyndsamt utredning om och i vad mån staten bör bidraga till staden Karlskronas och marinens gemensamma brandskydd och de organisatoriska förändringar, som därav betingas.

I fråga om motiveringen för denna hemställan får utskottet hänvisa till motionen.

Såsom bilagor äro härvid fogade utdrag av stadsfullmäktiges i Karlskrona protokoll den 10 mars 1921 jämte bestyrkt avskrift av skrivelse från brandchefen till brandstyrelsen i nämnda stad, utlåtande från kungl. marinförvaltningen jämte därvid fogade yttranden från befälhavande amiralen i Karlskrona, varvschefen vid flottans station samt chefen för ekipagedepartementet därstädes.

Bihang till riksdagens protokoll 1921. 13 saml. 3 avd. 4 häft. (Nr 7.) 1

Utskottet.

Genom kungl. brev den 31 mars 1882 och den 13 mars 1914 har Kungl. Maj:t, som ansett det vara av vikt, att till ömsesidigt skydd för kronans och enskild egendom vid uppkommande eldsvåda i Karlskrona, marinens och stadens brandväsen, när behovet sådant påkallade, därvid samverkade, samt att med hänsyn därtill fråga om högsta befälet vid eldsvådor i Karlskrona ordnades utan hinder av vad brandstadgan för rikets städer i sådant hänseende föreskreve, funnit gott förklara,

att så långt tillgångar samt omtanken om egen säkerhet det medgiva, biträde skall efter rekvisition lämnas, vid eldsvådor å flottans varv, marinens kaserner och hus i staden eller å Stumholmen av stadens brandkår med dess redskap och vid eldsvådor å andra ställen i staden av marinens manskap med dess eldsläckningsmateriel;

att befälhavande amiralen i Karlskrona skall till följd av sin befattning äga att, om han så aktar nödigt, taga högsta befälet vid eldsvådor, vare sig de inträffa å kronans egendom eller i den övriga staden; samt

att befälet eljest skall föras vid eldsvådor inom flottans varv av marinens brandchef men utom varvet av stadens brandchef.

Motionärerna hava i förevarande motion gjort sig till tolk för den uppfattningen, att den gemensamhet i fråga om brandskydd, som i Karlskrona åvägabragts genom ovan anförda bestämmelser, kommit att gestalta sig på sådant sätt, att den väsentliga tungan för stadens och marinens gemensamma brandväsen kommit att åvila staden, att denna tunga icke uppvägdes av den hjälp i fråga om eldskydd, staden hade att påräkna från marinens sida, samt att med hänsyn till de stora värden, vars skydd uti förevarande hänseende ålåde staten, det borde anses vara med rättvisa och billighet överensstämmande, att staten framdeles övertog någon del av stadens nuvarande kostnader för brandskydd. På den av motionärerna begärda utredningen skulle ankomma, i vilken omfattning och på vad sätt den sålunda ifrågasatta regleringen skulle äga rum.

Utskottet har genom den i ärendet verkställda utredningen varit i tillfälle att erhålla en någorlunda fullständig överblick över gestaltningen av brandväsendet i Karlskrona. På grund härav anser sig utskottet även kunna uttala, att inom utskottet i viss mån gjort sig gällande förståelse för de synpunkter, som torde hava legat till grund för motionärernas framställning i ämnet. Särskilt har ut-

skottet icke kunnat undgå den reflektionen, att, åtminstone under vissa tider, marinens deltagande i det gemensamma brandskyddsarbetet icke varit av fullt tillfredsställande beskaffenhet och att den del av ifrågavarande tunga, som åvilat staden, sålunda blivit större än som betingades av en rationellt genomförd gemensamhet i fråga om brandskyddet.

Utskottet har emellertid funnit sig icke kunna förorda bifall till motionen.

Till en början torde böra framhållas, att, enligt vad handlingarna i ärendet utvisa, marinens brandredskap under senare tider undergått en utveckling, som motsvarar de från stadens sida i enahanda avseende vidtagna åtgärder. Och utskottet finner sig i detta sammanhang med fog även kunna uttala den förväntan, att från vederbörande marinmyndigheters sida skall ådagaläggas sådant intresse för gemensamheten i brandberedskap, att staden därav såväl ur ekonomisk som brandteknisk synpunkt skall kunna beredas det bistånd uti ifrågavarande angelägenhet, som med den föreskrivna gemensamheten avsetts.

Utskottets ståndpunkt vilar emellertid framför allt på principiell grund. Då på ett stort antal platser i landet förhållanden motsvarande dem, som i motionen berörts, äro förhanden, är det nämligen uppenbart, att, därest motionen bifölles, detta skulle innebära ett ståndpunkttagande, som utskottet på grund av dess räckvidd icke anser sig kunna tillstyrka.

På grund av vad sålunda anförts, får utskottet hemställa,
att herrar Kloos och Holmgrens motion, nr
248, icke måtte till någon andra kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 12 april 1921.

På utskottets vägnar:

ERNST ERIKSSON.

Bilaga 1.

Utdrag av protokollet, hållet vid stadsfullmäktiges i Karlskrona sammanträde den 10 mars 1921.

§ 11. Från beredningsutskottet hade inkommit följande skrivelse rörande inom riksdagen väckt motion om utredning ifråga om marinens och stadens brandskydd:

»Till stadsfullmäktige i Karlskrona.

Sedan riksdagens andra kammarens tredje tillfälliga utskott lämnat stadsfullmäktige tillfälle att yttra sig över en inom riksdagen av kamreraren O. Kloos och kommandörkaptenen B. Holmgren väckt motion om utredning i vad mån staten borde bidra till staden Karlskronas och marinens gemensamma brandskydd och de organisatoriska förändringar, som därav betingas, har herr ordföranden överlämnat detta ärende till beredningsutskottet med uppdrag att efter brandstyrelsens hörande inkomma med yttrande.

I anledning härav får utskottet, till vilket inkommit bilagda yttrande från brandstyrelsen, för sin del hemställa, att stadsfullmäktige på de skäl, som av motionärerna anförts, måtte instämma i motionens syfte.

Karlskrona den 27 mars 1921.

På beredningsutskottets vägnar:

Th. Östergren.»

Efter föredragning härav beslutade stadsfullmäktige bifalla, vad beredningsutskottet sålunda hemställt.

Som ovan.

In fidem:

(Oläsligt namn.)

Bilaga 2.

Till Brandstyrelsen.

På grund av beredningsutskottets remiss av herrar Kloos och Holmgrens motion om skrivelse till Kungl. Maj:t angående Karlskrona stads och marinens gemensamma brandskydd, får jag vördsamt andraga följande:

Då motionen avser det riksdagen skall besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om skyndsamt utredning om och i vad mån staten bör bidra till staden Karlskronas och marinens gemensamma brandskydd och de organisatoriska förändringar, som därav betingas, torde icke nu denna utredning böra föregripas, utan vill jag här endast i korthet behandla frågan, huruvida ett dylikt riksdagens beslut från stadens sida sett kan anses vara önskvärt eller befogat.

Om vi gå tillbaka till år 1910, så finna vi en kommitté för utredande av frågan om omorganisation av brandväsendet i Karlskrona i fullt arbete med denna sig anförtrodda uppgift.

När kommitténs betänkande omsider förelåg, hade densamma stannat för en stadens brandstyrka, stor 25 man fast och 27 man i reserv. Detta hade även av brandstodsbolagens ombud godkänts såsom »*uppfyllande de minimifordringar, de kunde föreslå sina resp. bolag: Städernas Allmänna, Allmänna Brand samt de till Tarifföreningen hörande bolagen för bibehållande av de för staden Karlskrona då gällande särskilt låga brandpremierna*».

Alla försök att reducera denna manskapsstyrka till 22 man i fast anställning strandade på bolagens resoluta hållning beträffande detta villkor.

Man bör ju betänka, att av stadens innevånare årligen utbetalade brandförsäkringspremier då uppgingo till cirka 200,000 kronor. En höjning härav på grund av eventuell minskad brandstyrka med t. ex. 40 procent utgör dubbelt så mycket som brandväsendets hela stat år 1912 (kronor 41,788:40). Med nu rådande penningvärde och till följd därav närmare fördubblade försäkringsvärden, torde säkerligen den av stadens innevånare erlagda tributen till brandförsäkringsbolagen = indirekt taxering för pekuniärt brandskydd, uppgå till minst 400,000 kronor årligen.

Utom denna indirekta taxering hava stadens innebyggare att erlagga direkt utdebitering för brandväsendet. Påståendet att detta senare vore ett improduktivt verk torde nu lätt kunna gendrivs.

Stadens brandväsende för år 1921, med avdrag för vad som debiterats denna stat för 1920 års löneförhöjningar, kostar staden enligt den fastställda staten kronor 165,026:74, vilken summa på grund av fallande index ytterligare kan minskas med cirka 8,000 kronor, sålunda utgörande i runt tal 157,000 kronor, eller endast 39,2 procent av den utbetalade brandpremiesumman.

Om man ökar t. ex. staten år 1912 — kronor 41,788:40 — efter nuvarande penningvärde med 159 procent, så skulle detta vara den matematiskt riktiga utgiftssumman för år 1921, utgörande kronor 108,231:96. Skillnaden kronor 48,769 skulle sålunda vara vad som för mycket erlægges för brandväsendet.

I verkligheten har dock denna summa och 10,000 kronor dessutom eller cirka 58,000 kronor tilldelats befattningshavarna i form av löneförhöjning utöver de 159 procent enligt den nya avlöningsstaten. Den ökade utgiften för brandkåren har sålunda visats vara en direkt följd av den ekonomiska utvecklingen, så att samma vara, här brandkåren, stigit i pris i full proportion till andra varor och gällande arbetslöner.

Brandstyrelsen har emellertid nyligen av stadsfullmäktige genom beslut den 29 december 1920 fått i uppdrag att inkomma med utredning och förslag rörande brandkårens »inskränkning» med anledning av ett tidigare uttalande av drätselkammaren beträffande den anmärkningsvärda kostnaden för brandkåren.

Ovanstående torde emellertid tydligt visa, att den manskapsstyrka, som år 1910 var minimum, fortfarande måste anses så vara samt att kostnadsstegringen fortgått fullt normalt i enlighet med den allmänna prisstegringen.

Emellertid framgår även en annan sak nämligen den, att stadens innevånare i runt tal för brandskydd och i brandförsäkringspremier årligen få betala cirka 600,000 kronor.

När man nu tager i beräkning att kronans egendom i värde betydligt överstiger den privata egendomen och att kronan *i stort sett* icke har några mot-

svarande utgifter för skyddandet av sin dyrbara egendom för förstöring genom eld, utan att kronan till stor del räknar på den fackkunniga hjälp, som den genom ett kungl. brev blivit tillförsäkrad, som den vid hotande fara endast behöver i kommandoväg övertaga och som helt bekostas av staden, så torde väl icke längre tvivel råda, huruvida icke med rätt och billighet vore överensstämmande, att kronan övertog så stor del av stadens utgifter för sin brandkår, som motsvarar förhållandet emellan respektive värden av kronans och stadens inom Karlskrona belägna eller förvarade egendom eventuellt minskad med egna verkliga utgifter för sin brandkår — dock icke för personal, som i alla fall skall finnas i tjänst.

Detta får dock icke ske på så sätt, att stadens yrkeskunniga brandkår minskas och den vidtagna decimeringen ersättes med kronans icke i detta yrke utbildade personal och dess av i samma yrke fackkunniga personer icke ständigt kontrollerade och övervakade materiel. Då skulle endast resultatet bliva en tillbakagång till det kasserade och såsom odugligt bevisade hälftenbruksystem, som tillämpades före år 1911.

De beräkningsgrunder, som härvid böra tillämpas eller eventuella ändringar beträffande fästningens brandväsendes sammansättning, som till erhållandet av högsta möjliga snabbhet, precision och slagkraft i förening genast vid början av ett eldsutbrott såväl inom som utom varvsmuren kunna anses böra föreslås, torde bliva föremål för en blivande utredning för den händelse en sådan av riksdagen skulle beslutas.

Slutligen har jag äran hemställa, det brandstyrelsen ville besluta på det kraftigaste tillstyrka bifall till den avgivna motionen.

Karlskrona den 3 mars 1920.

R. J. Lundborg,
brandchef.

Bilaga 3.

Underdånigt utlåtande.

Till åtlydnad av den nådiga remissen får marinförvaltningen överlämna från befälhavande amiralen i Karlskrona i ärendet inkommen utredning.

Marinförvaltningen intager i princip den ståndpunkten, att samarbetet mellan Karlskrona stad och marinen i Karlskrona är lämpligt och i största utsträckning bör äga rum. På grund av yttranden, som i ärendet avgivits av marinens myndigheter i Karlskrona, anser marinförvaltningen emellertid för närvarande anledning icke föreligga till ändring i den reglering av samarbetet i avseende å brandväsendet, som vidtagits i enlighet med nådiga breven den 31 mars 1882 och den 13 mars 1914. I detta sammanhang får ämbetsverket bringa i erinran,

att, när det nyligen gällde anskaffning av en brandautomobil för Karlskrona fästning, vartill 1920 års riksdag även anvisade medel, staden Karlskrona efter framställning från de marina myndigheterna förklarade sig icke kunna bidra till anskaffningen ifråga.

I ärendets handläggning deltagande: undertecknad chef, von Eckermann, Wolff, Nilson, Grafström, Åkermark, Maijström, Bjuggren, Eklund, föredragande, och Palm.

Stockholm den 23 mars 1921.

Underdånigst

På kungl. marinförvaltningens vägnar:

Henry Lindberg.

Johan Nilson.

Bilaga 4.

Till Kungl. Marinförvaltningen.

Med anledning av K. M. F:s resolution D Nr $\frac{134-B}{\text{naut. 195/21}}$ den 24 sist-

lidne februari har jag, med remisshandlingarnas återställande, härmed äran överlämna varvchefens i Karlskrona till mig ingivna yttrande rörande herrar Kloos och Holmgrens inom riksdagens andra kammare väckta motion om skrivelse till Kungl. Maj:t angående Karlskrona stads och marinens gemensamma brandskydd.

På såväl av varvschefen anförda skäl som med hänvisning till vad marinens brandchef anför i varvschefens skrivelse bifogat yttrande får jag på det kraftigaste avstyrka såväl motionärernas förslag till anordnande av intimt samarbete mellan marinens och stadens brandkårer som även varje statsbidrag till Karlskrona stads brandkår utöver de betydande fördelar av kronan, som Karlskrona stad på detta område redan nu åtnjuter.

Samarbetet mellan de båda brandkårerna är reglerat genom Kungliga breven den 31 mars 1882 och den 13 mars 1914, vilka också medgiva de bästa tillfällen till verkliga samövningar, i det att marinens brandkår ställes under befäl av stadens brandchef vid eldsvåda utom varvets område, och stadens brandkår träder under marinens brandchefs befäl vid eldsvåda inom samma område, Något hinder för bedrivande av gemensam utryckningsexercis efter enahanda grunder förefinnes givetvis icke, i varje fall icke från marinens sida, och kunna dylika övningar verkställas efter överenskommelse de båda brandcheferna emellan. Motionärernas uppgift överst å sid. 5 i avseende å sättet för utryckningen är icke riktig. Vid eldsvåda inom flottans varvs område skall, jämlikt ovanstående Kungl. brev, stadens brandkår utrycka först efter rekvisition.

I sammanhang härmed torde böra påpekas att marinens och stadens gemensamma sjöångspruta är uppeldad och klar för gång 12—14 minuter efter erhållen larmsignal.

Karlskrona den 11 mars 1921.

A. Ehrensvärd.

Ch. de Champs.

Bilaga 5.

Till befälhavande amiralen i Karlskrona.

I anledning av befälhavande amiralens remiss den 26 sistlidne februari, nr 84, å Kungl. Marinförvaltningens resolution den 24 samma månad, varigenom yttrande infordras över herrar Kloos och Holmgrens inom riksdagens andra kammare väckta motion om skrivelse till Kungl. Maj:t angående Karlskrona stads och marinens gemensamma brandskydd får jag äran anföra följande.

Motionärerna synas anse, att Karlskrona stads utgifter för dess brandväsen äro allt för höga samt att, enär stadens fasta brandkår och eldsläckningsmateriel vid inträffad eldsvåda inom marinens härvarande etablissement uttrycker för att gemensamt med marinens brandkår och eldsläckningsmateriel bekämpa elden, staten bör lämna bidrag till bestridande av kostnaderna för Karlskrona stads brandväsen.

Motionen utmynnar i förslaget, att riksdagen ville besluta, att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om skyndsamt utredning om och i vad mån staten bör bidraga till staden Karlskronas och marinens gemensamma brandskydd och de organisatoriska förändringar, som därav betingas.

Motionärerna framlägga jämväl tvänne alternativa förslag rörande det sätt, varpå staten kunde tänkas bidraga till detta brandskydd. *Det ena alternativet* innebär, »att kronan delade kostnaderna för brandkårerna med staden eller erlade ett visst fixt årligt belopp. Staden skulle åtaga sig bemanning och skötsel av marinens brandautomobil, som fortfarande skulle vara stationerad å varvet». *Det andra alternativet* innefattar, »att till marinens brandunderbefäl och manskap kommenderades ständigt som sådan tjänstgörande personal till ett litet antal, cirka 8, och som på kronans bekostnad övades av stadens brandbefäl, då man ju kunde tänka sig en reducering av stadens egen brandkår».

Enligt gällande bestämmelser är samarbetet mellan marinens och Karlskrona stads brandkår så ordnat, att biträde efter rekvisition lämnas, vid eldsvådor å flottans varv, marinens kaserner och hus i staden eller å Stumholmen, av stadens brandkår med dess redskap och vid eldsvådor å andra ställen i staden av marinens manskap med dess eldsläckningsmateriel. Atminstone under de se-

nast förflutna 20 à 30 åren har endast vid ett par enstaka tillfällen marinen rekviderat biträde av stadens brandkår, under det att marinens manskap med dess eldsläckningsmateriel många gånger biträtt vid bekämpandet av i staden utbrutna större eller mindre eldsvådor. Av den i motionen verkställda jämförelsen mellan storleken av stadens och marinens brandkårer och mellan stadens och marinens eldsläckningsmateriel framgår, att marinens brandkår numerärt är större än stadens och att marinens eldsläckningsmateriel, efter tillkomsten av den nyligen anskaffade stora brandautomobil, är fullt jämförbar med om icke överlägsen stadens. Härtill kommer att den av marinen och staden gemensamt bekostade sjöängsprutan bemannas och underhålls av marinen. Vid brandalarm i staden bemannas alltid marinens eldsläckningsmateriel och klargöres för omedelbar utryckning, om sådan från stadens brandbefäl påfordras. Även sjöängsprutan påeldas vid sådant alarm.

I motionen yttras, att marinens brandkår utgöres av sjömän, vilka icke hava ständig tjänstgöring vid brandattiraljen utan kommenderas tillfälligtvis till denna tjänst. Visserligen kunna tidvis skeende ombyten av i stationens sjöreserv tjänstgörande manskap, som bemannar den viktigaste eldsläckningsmaterielen, icke undvikas, men hela manskapsstyrkan ombytes aldrig samtidigt, utan ordnas ombytena så, att i sjöreserven alltid finnes en i eldsläckningsmaterielens skötsel väl inövad personal, vars numerär icke understiger stadens fast kasererade brandkårs.

Av det ovan sagda synes mig framgå, att marinen redan bidrager till det gemensamma brandskyddet i den utsträckning, som skäligen kan av staden påfordras.

Innebörden av motionärernas i det ovan omförmälda *första alternativet* framlagda förslag, att kronan skulle dela kostnaderna för *brandkårerna* med staden eller erlægga ett visst fixt årligt belopp synes mig icke alls klar. Redan nu bestrider ju kronan kostnaderna för marinens brandkår och eldsläckningsmateriel samt för bemanning och underhåll av den gemensamma sjöängsprutan. Förslaget i samma alternativ, att staden skulle åtaga sig bemanning och skötsel av marinens brandautomobil, som fortfarande skulle vara stationerad å varvet, förefaller mig vara särdeles opraktiskt och kan icke av mig tillstyrkas, när vid en dylik anordning stadens brandmanskap först skulle behöva tillryggalägga den icke obetydliga vägen mellan stadens brandstation och brandautomobilgaraget, innan bilen kunde bemannas. Att förlägga brandmän från stadens brandkår i sjöreservskasernen kan väl näppeligen ifrågasättas och låter sig dessutom av utrymmesskäl icke utföras.

Motionärernas i *andra alternativet* framlagda förslag att såsom marinens brandpersonal skulle kommenderas endast en så ringa styrka som cirka 8 man, underbefäl inbegripet, vilke styrka på kronans bekostnad skulle övas av stadens brandbefäl kan jag lika litet tillstyrka, när ett sådant arrangemang uppenbarligen innebär en försämring av den nuvarande organisationen för brandskyddet och när det icke torde böra ifrågakomma, att militärt underbefäl och manskap övas av civil personal.

Ehuru jag således icke kan tillstyrka någotdera av de av motionärerna

framlagda förslagen, har jag intet att erinra mot verkställandet av en utredning i syfte att ernå ökade möjligheter för samövningar mellan marinens och stadens brandkårer, något som synes mig vara både lämpligt och önskvärt. En utredning i sådant syfte torde utan svårighet kunna verkställas av marinens och stadens brandchefer.

Huruvida och i vilken utsträckning Karlskrona stad — i betraktande av den kraftiga hjälp, som vid bekämpandet av i staden utbruten eldsvåda kan påräknas från marinens brandkår och eldsläckningsmateriel, särskilt efter tillkomsten av dess nya, kraftiga brandautomobil med en bemanning av 1 befäl, 1 underbefäl, 1 chaufför och 12 man — kan reducera sin brandkår och dymedelst minska sina utgifter för brandskydd, är ett spörsmål, som det icke tillkommer mig att besvara.

Av chefen för ekipagedepartementet, i egenskap av marinens brandchef, avgivet utlåtande i ärendet bifogas.

Remissakten återgår härhos.

Karlskrona den 8 mars 1921.

C. A. Fallenius.

Magn. Rydén.

Bilaga 6.

Till Varvschefen.

Jämlikt V C K res. D: ii § 450/1921 anbefalld inkomma med yttrande över hrr Kloos och Holmgrens riksdagsmotion nr 248 angående Karlskrona stads och marinens gemensamma brandskydd får jag, med återställande av remisshandlingarna, vördsamt anföra:

Det uti motionärernas skrivelse omnämnda samarbetet mellan marinens och Karlskrona stads brandväsen har Kungl. Maj:t funnit gott i nåder bestämma genom kungl. brevet av den 31 mars 1882 och den 13 mars 1914, vars innehåll återgives i K F I mom. 94 och 95, varav avskrift bifogas, bil. 1. Av motionärernas skrivelse framgår jämväl, att före 1911 staden endast hade en ångspruta, under det att marinen hade två, varjämte de båda hade diverse brandattiralj, såsom redskapsvagnar, stegar m. m. enkel material, samt gemensamt en sjöångspruta, tillkommen på B A K initiativ i maj 1906. (Se närlagda bil. 2 i detta ärende). Sjöångsprutan blev gemensam egendom genom en för staden synnerligen gynnsam uppgörelse, i det kostnaden för sprutan, som belöpte sig till 46,700 kronor, likviderades så, att kronan betalade 27,400 kronor (= 59 proc.) och staden 19,300 kronor (= 41 proc.), varjämte kronan ensam för all framtid åtog sig sprutans bemanning och underhåll, cirka 2,000 kronor per år. Det är att obser-

vera, att när sagda spruta användes för eldsläckning i staden eller inom kronans områden, blir det alltid kronan och aldrig staden, som bär kostnaden därför. Enär det ej finnes någon plats inom Karlskrona stad, som ej kan nås med vatten från sjöängsprutan med dess 4,000 minutliters kapacitet, måste obestriddigt vara, att uppgörelsen var utomordentligt fördelaktig för staden.

Motionärerna hava förbisett meddela, att vid larm från staden marinens brandkår oförtövat klargöres och bemannas, varvid även sjöängsprutan hittills påeldats, så att den, i händelse av rekvisition, är färdig omedelbart utrycka.

Herrar motionärer framhålla vidare, att Karlskrona stad har väsentligt mycket större utgifter för sitt brandväsen än andra därmed jämförliga platser — trots den kostnadsfria hjälp, som vid behov står att få av kronan. Helt osökt inställer sig den reflektionen, hur det skulle vara om *icke* denna hjälp från kronan förefunnes?

I sista stycket av sid. 5 framlägga motionärerna en del siffror, angivande stadens kostnad för sitt brandväsen, och synes det mig liksom framskymtar en förebråelse mot kronan, att staden måste uppsätta ett så dyrbart brandvärn. Men är *det* meningen, måste förebråelsen med bestämdhet tillbakavisas av den anledning, att kronan aldrig på något som helst sätt anmodat staden att öka sin brandmateriel; B A K blir ej ens åtspord i saken, än mindre lämnas honom någon bestämmanderätt, vadan ock, därest denna materiel nu visat sig bliva så kostsam, det blir *stadens* egen sak men ingalunda *kronans*.

När nyligen kronans brandbil anskaffades, tillsporde B A K stadsfullmäktige i Karlskrona, huruvida ej staden ville bidra till inköpet, vilket emellertid avböjdes under förmälan, »att utskottet ej kunde tillstyrka, att något anslag från stadens sida lämnades till anskaffning av den tunga och såsom det synes opraktiska brandautomobil, som från kronans sida ifrågasatts». Detta påstående förefaller, vad bilens egenskaper beträffar, mer än egendomligt. Förhållandet är nämligen det, att jag, innan jag vidtog några åtgärder för anskaffandet av den nya bilen, i avsikt att såvitt möjligt säkerställa mig för all framtida kritik av härvarande sakkunnige, underställde hela frågan med ritningar och alla detaljer herr brandchefen i Karlskrona stad, vilken efter att hava gjort några smärre erinringar, som jag iakttagit, återställde handlingarna under förklaring, att han fann bilen *mycket tillfredsställande*. Denna sin uttalande åsikt har han, som synes i handlingarna, senare icke vidhållit på grunder, varom jag ej lyckats få kännedom. Dessbättre har han emellertid nu, trots ovan något varierande åsikter, förklarat, att kronan hade all anledning vara belåten med bilen. I stället fann utskottet gott föreslå, att enär staden tidigare deltagit i kostnaden för en sjöängspruta, som blev marinens egendom, kronan nu skulle med högst 13,000 kronor bidra till inköp av en stegautomobil, som skulle bliva stadens egendom med dispositionsrätt för kronan vid behov.

Detta förslag måste vid en granskning förefalla egendomligt. *Motivet* för B A K framställan synes ej hava tillräckligt noggrant beaktats av vederbörande, ty i så fall hade väl framgått den olikhet i brandskydd, som vinnes med en brandautomobil för eldsläckning å ena sidan och en hastigt framförd stege å den andra. Men den oförståelse, som staden visat för B A K hemställan, har den i

stället ersatt med en så mycket större förståelse för eget behov, nämligen när den mot ett drygt bidrag till inköpssumman erbjuder kronan dispositionsrätt av en staden tillhörig stege, varav kronan endast i sällsynta undantagsfall har behov!

Det intima samarbete, som motionärerna föreslå, äger redan rum, vilket framgår av bil. 1 (se motionen, sid. 6).

Vad åter besparingen för staden skulle bli i vad beträffar brandskydd av kronans egendom, får jag upprepa vad ovan sagts, att den saken ligger i stadens eget skön att reglera. Det är ju oomtvistligt, och ej kunna väl motionärerna säga, att Karlskrona stad, vid anskaffande av sin brandmaterial, därvid haft marinens och dess dyrbarheter för ögonen, utan *uteslutande* stadens. I annat fall är det oförklarligt, att ej staden, redan vid den nya materielens anskaffande, begärde bidrag av staten!

Jag skall nu be få genomgå motionärernas första förslag.

Dessförinnan får jag erinra,

att kronans nya brandbil jämte garage m. m. uppgått till cirka 56,000 kronor;

att den enda utgift, som bilen hädanefter förorsakar kronan, är lön till en chaufför samt bränsle;

att, på grund av sjöreservens speciella uppgifter inom Karlskrona varv, denna reserv skulle finnas där, vare sig brandmateriel fanns eller ej, varigenom det ej kan sägas, att sjöreserven i egenskap av bemanning till brandmaterielen föranleder kronan någon kostnad, utöver vad den eljest skulle draga;

att motionärerna ej vidrört, var bemanningen från brandkåren skulle vara förlagd. I sjöreservens kasern finns ingen plats. Skulle den ligga inom brandkårens område, kan den ju ej hinna fram till garaget på kortare tid än 8—10 minuter, och då är ju ändamålet med bil avsevärt förfelat;

att med all sannolikhet kronan numera icke, tack vare brandbilen och sjöångsprutan, kommer att behöva använda stadens brandvärn; samt

att allt som sålunda anförts icke bör kunna vara obekant för motionärerna.

Deras motion, att under sådana förhållanden kronan skall göra följande uppoffringar:

att överlämna sin nya bil med garage och komplett utrustning till gemensamt bruk med Karlskrona stad utan ersättning;

att betala cirka 100,000 kronor till staden per år eller ett eventuellt annat fixerat belopp,

och för detta få till ersättning:

sin egen bil bemannad och omhändertagen av stadens brandkår, men intet annat; detta synes mig *icke* kunna tillstyrkas.

Det andra förslaget anse motionärerna själva »kanske är något svårframkomligare och sämre», och däri instämmer jag till fullo.

Kårchefen i Karlskrona lägger sig särskilt vinn om att så få ombyten som möjligt göras bland sjöreservens korpralspersonal; befäl och underbefäl äro kommanderade för år, vadan det synes mig, som om motionärernas kommanderingsförslag redan nu är icke blott uppfyllt, utan till och med är mer utfyllt än vad motionärerna föreslå, men varför denna personal på kronans bekostnad skall övas

av stadens brandbefäl, kan jag omöjligt inse. Om motionärerna på ort och ställe hört sig för, hur marinens brandmän övas, skulle detta deras förslag säkert aldrig framkommit. Emellertid hoppas jag de vilja bereda sig ett dylikt tillfälle i sinom tid, och skola de då få erfara, att den övning, som dagligen gives brandmännen, bedrivs så, att dessa säkerligen ej skola brista i något av vad som kan av dem fordras.

Som en röd tråd genomgår skrivelsen de uppoffringar staden gör till skydd för marinens egendom, samt att det under alla förhållanden icke kan vara riktigt att, som nu äger rum i Karlskrona, låta staden bekosta — och det nästan över dess förmåga — skyddet av statens egendom. Motionärerna föreslå därför, att riksdagen ville besluta, att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om skyndsamt utredning om och i vad mån staten bör bidraga till stadens Karlskronas och marinens gemensamma brandskydd och de organisatoriska förändringar, som härav betingas.

Av vad ovan anförts framgår, att kronan numera på ett *fullt* effektivt sätt själv sörjer för sitt brandskydd, vadan den saknar all anledning att än mer än på sätt som framgår av KFI mom. 94—95 samarbeta med staden. Bliva därför kostnaderna för stadens brandkår större, än vad staden kan bära, får den naturligen minska sin brandkår på sätt, som kan befinnas lämpligt inom ramen av den summa, som kan anslås. Skulle kronan komma att betala en större eller mindre del av stadens brandväsande, för vilket den i regel ej har någon användning, bleve givitvis konsekvensen, att rikets flesta städer jämväl begärde statsunderstöd för sina brandkårer; Karlskrona är ju ej den enda stad, som inrymmer kronodomäner.

På grund av vad jag sålunda anført, får jag bestämt avstyrka varje statsbidrag till Karlskrona brandkår, enär det skulle än mer gynna en brandkår, som förut har synnerligen stora fördelar av kronan.

Att nedbringa kostnaden för Karlskrona brandkår blir väl svårt; materielen är ju ej större än vad städer på 20—40,000 innebyggare erfordra.

Det enda sätt, på vilket några besparingar skulle kunna göras, synes mig vara om — i likhet med vad för varit fallet, — brandchefsskapet för stadens brandkår utövas av marinens brandchef, vilken senare i så fall skulle, innan han tillträdde befattningen, beredas tillfälle att under erforderlig tid följa tjänsten vid Stockholms brandkår och därunder förvärva sig full kompetens för befattningen i fråga.

Karlskrona, ekipagedepartementet, den 4 mars 1921.

L. Liljencrantz.
